

**OPZZ
RIOR**

OGÓLNOPOLSKIE POROZUMIENIE ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH
ROLNIKÓW I ORGANIZACJI ROLNICZYCH

ul. Chałubińskiego 8, 00-613 Warszawa

tel: 22 430 38 17

biuro@opzzrior.org

www.opzzrior.org

www.facebook.pl/RolnicyOPZZ

www.twitter.com/_S_Izdebski

Warszawa, 17 maja 2017 r.

Szanowny Pan
Krzysztof Jurgiel
Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Szanowny Panie Ministrze,

Informuję, że OPZZRIOR odcina się od walki politycznej ugrupowań opozycyjnych i skupia się wyłącznie na problemach polskiej wsi. Doceniamy wysiłek obecnej ekipy rządzącej w zakresie poprawy działania mechanizmów wspierających polskie rolnictwo. Uważamy, że poprzedni Prezes ARiMR Daniel Obajtek wyprowadził tę instytucję z zapaści zastanej po rządach PO-PSL. Wzorcowo przygotował realizację dopłat za rok 2016 powodując, że w końcówce roku 2016 do polskich gospodarstw trafiło niemal 10 mld zł w ramach tych dopłat. To precedensowe osiągnięcie i nie wyobrażamy sobie, że jego następcy zaprzepaszczą to i ponownie wprowadzą chaos i zamieszanie w ARiMR. Dlatego stanowczo wskazujemy i będziemy wskazywać zagrożenia oraz niedociągnięcia osób i instytucji odpowiedzialnych za kondycję polskiej wsi. Dorobek obecnej ekipy rządzącej, także w sferze działań na rzecz rolnictwa, jest znaczący w porównaniu z kompletnie nieodpowiedzialnymi rządami PO i PSL – ekipy, która w opisywanej tutaj sytuacji znajduje pretekst do krytykowania zmian dokonywanych przez Prawo i Sprawiedliwość.

O ile bulwersujący jest brak moralnego oporu po stronie ekipy PO i PSL przed zajmowaniem stanowiska w kwestiach dot. rolnictwa, ale i gospodarki w ogóle, to dziwi nas brak reakcji Pana Ministra na nieudolne i szkodliwe postępowanie prezesa Dariusza Golca. Mówiłem o tym podczas Komisji Sejmowej i konsekwentnie zażądaliśmy zdymisjonowania prezesa Dariusza Golca w oficjalnym piśmie skierowanym do Pana Ministra.

Rozumiemy, że czas trwania posiedzenia Komisji jest ograniczony, liczba rozmówców duża, z czego wynika fakt, że nie wszystkie aspekty udało się poruszyć i wyjaśnić dogłębnie. Wiele jednak problemów, które sygnalizowaliśmy już wcześniej, potwierdziło się na posiedzeniu Komisji, mimo przekazywania przez ARiMR różowego obrazu sytuacji.

Chcę podkreślić, że OPZZRIOR wiedzę pozyskuje w sposób dogłębny. Przekazaliśmy w trybie ustawy o dostępie do informacji publicznej do ARiMR kilkanaście pism zawierających kilkadziesiąt szczegółowych pytań w zakresie przygotowania ARiMR do dokończenia obsługi wypłat za rok 2016, ale przede wszystkim przygotowania do wypłat

w 2017 r. Mimo opieszałego i ogólnikowego przekazywania odpowiedzi wyłaniają się wielkie ryzyka i zagrożenia w stanie przygotowań ARiMR do obsługi Kampanii 2017. Poniżej je wskazujemy i podkreślamy, że odpowiedzi ARiMR przekazane na Komisji powodują, że są one ciągle aktualne i wymagają natychmiastowych akcji naprawczych.

1) Dopłaty tzw. rolno-środowiskowo-klimatyczne, ekologiczne i zalesieniowe za rok 2016

Mimo ciągłego zapewnienia, że system informatyczny działa poprawnie, na Komisji przedstawiono harmonogram, z którego wynika, że ARiMR do dnia 11 maja 2017 r. nie wydał ani jednej decyzji w tych sprawach i zamierza je obsłużyć w ostatnim możliwym miesiącu obsługi dopłat za rok 2016 r. Tymczasem rolnicy dostają pisma, że: *...ze względu na skomplikowany charakter sprawy i konieczność wykonania niezbędnych kontroli decyzja zostanie wydana w maju lub czerwcu*. Otóż nie, żaden skomplikowany charakter sprawy nie jest powodem tylko brak zainstalowania oprogramowania, które ARiMR miał gotowe już w grudniu 2016 r. Pewnie dzięki naszym monitom i alarmom ARiMR obudził się w połowie maja i dopiero teraz zaczął obsługiwać te sprawy. Pozostaje pytanie postawione przez nas na Komisji – **„dlaczego nie wdrożono systemu wcześniej i kto za to ponosi odpowiedzialność?”**. Zwracamy uwagę, że przez tę sytuację rolnicy czekali na należne im pieniądze rok, powinni je otrzymać najpóźniej na początku roku 2017. Nie jest to strata finansowa dla Prezesa Golca – tylko dla polskich rolników.

2) Problem utraty części środków z funduszu PROW i tzw. zasady N+3

Ten temat w ogóle nie został skomentowany w wystąpieniu ARiMR. Zasada N+3 określa, że państwo członkowskie musi wydać określoną kwotę środków z funduszu EFRROW PROW 2014-2020 do końca grudnia 2017 r. Znaczną część tych środków stanowią dopłaty rolnośrodowiskowe, ekologiczne i ONW obsługiwane w systemie IACS, które zgodnie z regulacjami UE mogą być płacone od 16 października 2017r. Niestety z pozyskanych informacji wynika, że etap I tzw. Kontroli Administracyjnej, który zamówiła ARiMR na 31 lipca nie zapewnia wydawania decyzji do obsługi tych spraw. Jak wynika z informacji przekazanych na Komisji Sejmowej oprogramowanie do naliczania płatności nie zostało jeszcze zamówione. Kolejne wdrożenie modułu z naliczeniami planowane jest, według naszej wiedzy, na ostatni tydzień grudnia – zatem najprawdopodobniej w roku 2017 ARiMR żadnych pieniędzy z tego tytułu nie wypłaci – a to spowoduje utratę części środków z funduszu PROW 2014-2020 – zdaniem OPZZRIOR zagrożenie istnieje dla kwoty ok. 1 mld zł! ARiMR na nasze pytania przekazuje planowany harmonogram wypłat z tego funduszu ze stycznia 2017 r., kiedy w najczarniejszych snach nikt nie zakładał, że wykonawca nie będzie w stanie przygotować systemu do wypłat od 16 października. Zwracamy uwagę, że te utracone pieniądze nie obciążą konta Pana Prezesa Golca tylko polskich rolników i podatników, dlatego oczekujemy rzetelnej informacji i podejmowania działań naprawczych, jeśli nasze wnioski się potwierdzą.

3) Problem społeczny zasilenia środkami polskich rolników w okresie jesienno-zimowym, kiedy wiele środków produkcji rolnej można kupić taniej.

Jak wskazywaliśmy na wstępie w roku 2016 dzięki wysiłkowi ARiMR pod władzą prezesa Daniela Obajtko udało się przekazać rolnikom niemal 10 mld zł. Teraz ARiMR zapowiada co prawda, że będzie gotowa do wypłat zaliczek od 16 października 2017 r. (co jest zmianą nastawienia w wyniku naszych nacisków – bo w odpowiedzi z dnia 10 kwietnia 2017 r. Pan Prezes Dariusz Golec wskazywał, że zaliczki są fakultatywne i on się do nich będzie przygotowywał, po wydaniu takiej decyzji przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi). Według wiedzy pozyskanej z ARiMR w wyniku naszych pytań w trybie dostępu do informacji publicznej ARiMR zamówił u wykonawcy realizację I etapu kontroli administracyjnej na dzień 31 lipca 2017 r. i stąd twierdzi, że będzie mógł przygotować się do wypłat zaliczek. Prosimy ARiMR o określenie szczegółów tych zaliczek, a mianowicie:

- a) Czy zamówiona Kontrola Administracyjna obejmuje wszystkie wnioski? Bo według naszej wiedzy tylko te poniżej 10 ha.
- b) Jeśli obejmuje tylko część rolników (co prawda może to być nawet powyżej 70%) to czy zgodnie z obowiązującym prawem ARiMR będzie mogła wypłacać tylko tym rolnikom zaliczki w okresie od 16 października 2017 do 1 grudnia 2017? Czy też jest to niedopuszczalna szykana wobec gospodarstw powyżej 10 ha i prawo unijne nie dopuszcza takiej sytuacji. Naszym zdaniem państwo członkowskie może zawęzić dopłatę zaliczek do jakiegoś obszaru dotkniętego np. klęską żywiołową, ale nie może zawężyć do rolników poniżej 10 ha. Zatem mamy dużą wątpliwość, co do stwierdzenia ARiMR o możliwości wypłacania zaliczek od 16 października 2017r
- c) Nawet gdyby przyjąć, że nasza wątpliwość z punktu powyżej może zostać jakoś rozwiązana, to chcielibyśmy wyliczeń, ile za pomocą takich zaliczek pieniędzy wpłynie na polską wieś w okresie końca roku 2017? Naszym zdaniem, mimo iż małych gospodarstwa ilościowo jest najwięcej, to ich areał powoduje, że mówimy może maksymalnie o 50% koperty finansowej (czyli ok. 7 mld) i z tego 50% kwoty zaliczki możliwej do wypłacenia – co powoduje, że na polską wieś trafi w tym roku zaledwie 3,5 mld zł w formie zaliczek.
- d) Jeśli prawdą jest to, że moduły tych naliczeń zostaną przygotowane na ostatni tydzień roku 2017 r. to od 1 grudnia 2017 r. ARiMR nie będzie wypłacać pieniędzy w ramach normalnych dopłat i w zasadzie w grudniu już żadne pieniądze nie popłyną na polską wieś. Zatem zwracamy się do ARiMR za pośrednictwem Pana Ministra, aby potwierdził nasze wyliczenia lub im zaprzeczył. Jeśli one są prawdziwe to Prezes ARiMR z optymizmem mówi, że wypłaci polskim rolnikom 3x mniej pieniędzy niż w zeszłym roku !! Oczywiście, że z formalnego punktu widzenia ARiMR może te pieniądze wypłacić aż do czerwca 2018 r. (co zresztą potwierdzał nam Prezes ARiMR na posiedzeniu Komisji Sejmowej), ale jako organizacja społeczna broniąca praw rolników oczekujemy, że ARiMR będzie prowadził działania, żeby wypłacać w pierwszych możliwych terminach środki unijne, a nie w ostatnich dopuszczalnych.

Reguły przyznawania dopłat są skomplikowane dlatego powyżej opisaliśmy w sposób zrozumiały nasze obawy i oczekujemy jasnego i popartego faktami stanowiska ARiMR i MRiRW. Fakty są uzgodnione z wykonawcą zamówienia w terminach pozwalających

uniknąć powyższych zagrożeń. Oczywiście dla problemu opisanego w pkt 1) jest już za późno na wszelkie akcje naprawcze i możemy tylko trzymać kciuki za przemęczonych pracowników ARiMR, aby zdołali naprawić zaniedbania swojego Prezesa. Tym bardziej żądamy, aby ryzyka zasygnalizowane w pkt 2) były monitorowane i rozwiązywane w terminach, które pozwalają na jakiegokolwiek akcje naprawcze.

Oczywiście punkty poruszone powyżej dotyczą samych dopłat – czyli ostatniej fazy skomplikowanego procesu – jednak symptomy kryzysu widoczne są na wcześniejszych etapach, co potwierdziło się na czwartkowym posiedzeniu:

- 4) Dlaczego Minister Jurgiel przygotował rozporządzenie zmieniające termin kontroli dywersyfikacji upraw? Jak podano na wczorajszej Komisji: „*Powodem zmiany tego terminu w odniesieniu do roku 2017 są problemy wynikające z wdrażania modyfikacji systemu informatycznego w zakresie obsługi kontroli na miejscu*”. OPZZRIOR w piśmie z dnia 10 kwietnia 2017 r. pytał o ewentualne problemy z procesem kontroli na miejscu, a odpowiedź ARiMR z dnia 28 kwietnia 2017 r. była wymijająca i zdawkowa wskazująca, że kontrole będą wykonywane jak zawsze i nie sygnalizowano żadnych opóźnień. Problem, który sygnalizuje OPZZRIOR polega na tym, że ARiMR na żądanie Prezesa Golca unika przekazywania informacji w terminach, które pozwalałyby jeszcze na akcje naprawcze.
- 5) W odpowiedzi na pisemne pytanie OPZZRIOR, ARiMR wskazał, że moduł wprowadzania i kontroli kompletności miał być wdrożony w systemie IACSplus w terminie 17 kwietnia 2017 r. (data wdrożenia z odpowiedzi ARiMR z dnia 28 kwietnia 2017 r.) lub 15 maja 2017 r. (data wdrożenia z odpowiedzi ARiMR z 5 maja 2017 r. – wdrożenie opóźniło się o miesiąc mimo różnicy tygodnia w czasie przygotowania odpowiedzi) – według naszej wiedzy nie jest jeszcze odebrany i wdrożony a zatem nieprawdziwe są twierdzenia ARiMR, że kontrola kompletności odbywa się w systemie RED. System RED według naszej wiedzy jest systemem kancelaryjnym, w którym odnotowuje się wpłynięcie przesyłki do ARiMR, nie ma jednak pełnej, automatycznej funkcjonalności kontroli kompletności, jaki jest wymagany. Znow ARiMR przekazał na Komisji półprawdę, która ma zasadnicze znaczenie dla podjęcia decyzji o przedłużeniu przyjmowania wniosków. Brak wdrożenia do systemu IACS modułu wprowadzania i kontroli kompletności powoduje, że ARiMR w zasadzie nic nie robi ze składanymi wnioskami i przesunięcie terminu o dwa tygodnie w żaden sposób nie wpłynie na opóźnienie procesu obsługi wniosków. Być może Pan Minister mając rzetelnie przekazaną informacją nie zwlekałby tak długo z decyzją o wydłużeniu składania wniosków.
- 6) Jak wynika z oficjalnego maila otrzymanego przez OPZZRIOR w dniu 05.05.2017 r. ARiMR nie posiada Rejestru Ryzyk za I kwartał 2017 r., gdyż dokument ten jest wciąż przygotowywany. Brak posiadania Rejestru Ryzyk jest złamaniem *Standardów kontroli zarządczej dla jednostek sektora finansów publicznych* (Komunikat Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych, Dz. Urz. Min. Fin. Nr 15, poz. 84).
- 7) Ogólną odpowiedzią, którą rolnicy usłyszeli od urzędników podczas posiedzenia Komisji, było zapewnienie, że Zamiejscowy Wydział Departamentu Informatyki ARiMR będzie w stanie już wkrótce przejąć obowiązki rozwoju systemów do wypłaty

dopłat. Nie jest to jednak remedium na rozwiązanie problemu. O braku skuteczności tego wydziału może świadczyć fakt, że zgodnie z odpowiedzią dnia 28.04.2017 (sygnatura DAiS.WWZiP.ZUI.0163.151.2017.MR) sama ARiMR nie jest w stanie wskazać terminów realizacji zleconych im prac. Jest to o tyle ważne, że zajmuje się on przygotowywaniem systemów informatycznych do wypłaty środków w ramach działań PROW 2014-2020.

Punkty 4 i 5 są , naszym zdaniem, symptomem głębokiego kryzysu, który jest skrzętnie przez ARiMR ukrywany – niestety od samego zatajenia informacji problem nie zostanie rozwiązany, a ujawnienie go na wcześniejszym etapie pozwala na przygotowywanie planów naprawczych.

OPZZRIOR dysponuje pełną dokumentacją na poparcie swoich tez w postaci odpowiedzi na pytania zadawane w trybie dostępu do informacji publicznej i będzie kontynuował zadawanie tych pytań, aby reagować w czasie pozwalającym na jakiegokolwiek plany naprawcze.

Jako załącznik do niniejszego pisma przekazuje wykaz korespondencji pomiędzy OPZZRIOR, a ARiMR wskazujący, że powyżej opisywane zagrożenia nie powstały w wyniku chęci rozpętania medialnego zamieszania, a są wynikiem analizy odpowiedzi przekazywanych przez ARiMR. Posłom opozycji (zwłaszcza PSL, który powinien mieć najszerszą wiedzę) polecamy lekturę naszych pism, żeby zrozumieli na czym polega problem i nie zaciemniali problemu opinii publicznej.

OPZZRIOR jest otwarty na rzeczową dyskusję z udziałem ekspertów, jednak oczekuje poważnego traktowania ze strony ARiMR i MRiRW i rzetelnego analizowania zagrożeń, które naszym zdaniem są lekceważone w ARiMR.

Z wyrazami szacunku

Sławomir Izdebski

Przewodniczący OPZZRIOR

Załącznik:

Wykaz korespondencji (zapytań OPZZ RIOR i odpowiedzi ARiMR)

